



SWEDISH  
ENVIRONMENTAL  
PROTECTION  
AGENCY

YTTRANDE  
2022-08-18

Ärendenummer  
NV-06285-22

Infrastrukturdepartementet  
i.remissvar@regeringskansliet.se

## Yttrande över lagstiftningsförslag inom planen REPowerEU (I2022/01267)

### Sammanfattning

Naturvårdsverket ser skäl att uttrycka stöd för den allmänna inriktningen i EU-kommissionens plan REPowerEU och nödvändigheten av att snabbt göra sig av med beroendet av fossil energi.

Samtidigt finns ett antal lagstiftningsförslag från kommissionen som är utmanande utifrån svenska förhållanden och som behöver analyseras vidare. Den plan och de lagstiftningsförslag som kommissionen tagit fram minskar inte heller behovet av sådana insatser och förändringar som tidigare föreslagits nationellt för den svenska planeringen och utbygganden av förnybar energi.

Naturvårdsverket lyfter bl.a. fram vikten av att även fortsatt ha möjligheten att tillämpa individuella tillståndsprövningar av verksamheter, med avvägningar även mot andra miljö- och samhällsintressen. Naturvårdsverket pekar på risker i flera sammanhang om specifika miljöbedömningar för enskilda projekt, såsom kommissionen föreslår, skulle ersättas av strategiska miljöbedömningar av de planer som omfattar fokusområden för fossilfri energi. Naturvårdsverket ser också att förslagen kommer att ställa nya och stora krav på myndigheter i arbetet med bl.a. planer och miljöbedömningar. Kommissionens förslag påverkar också på ett genomgripande sätt det grundläggande ansvaret för fysisk planering på kommunal nivå.

Vad gäller förslaget om krav på att utnyttja byggnader för solenergiproduktion, menar Naturvårdsverket att hänsyn behöver tas till olika byggnaders varierande lämplighet.

I yttrandet tar Naturvårdsverket inte ställning specifikt för eller mot kommissionens förslag.

### Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

#### Inledning

Den 18 maj 2022 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om planen REPowerEU och lagstiftningsförslag för direktiven om förnybar energi (RED), energieffektivisering (EED) och byggnaders energiprestanda (EPBD).

REPowerEU innehåller förslag på åtgärder i syfte att fasa ut EU:s beroende av energiimport från Ryssland så fort som möjligt.

Att göra sig oberoende av import av rysk fossilenergi är viktigt av flera skäl och kommissionens analys visar på att det kommer krävas ansträngningar av stora delar av samhället i samtliga medlemsländer för att lyckas med detta. Enligt Naturvårdsverkets beräkningar (redovisades 30 maj 2022 till Regeringskansliet) skulle en utfasning så som den modelleras i kommissionens förslag medföra att utsläppen av växthusgaser i EU 2030 är runt 150 miljoner ton lägre än vad som modellerats för förslagen i det så kallade Fit for 55-paketet. Naturvårdsverket ser därför skäl att uttrycka stöd för den allmänna inriktningen i REPowerEU och nödvändigheten av att snabbt göra sig av med beroendet av fossil energi.

Naturvårdsverket deltog 20 juni 2022 vid ett remissmöte på Infrastrukturdepartementet avseende lagstiftningsförslag inom planen REPowerEU. Infrastrukturdepartementet välkomnade i samband med remissmötet även skriftliga synpunkter på förslagen. I detta yttrande lämnas synpunkter från Naturvårdsverket med utgångspunkt i den presentation av lagstiftningsförslagen som gjordes vid remissmötet och i den Faktapromemoria 2021/22:FPM102 som regeringen överlämnat till riksdagen i ärendet.

Yttrandet fokuserar på lagstiftningsförslagen i *direktivet om förnybar energi (RED)* avseende förenklat tillståndsförfarande för utbyggnad av förnybart och ökad nationell planering samt förslaget i *Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD)* om krav på att utnyttja byggnader för solenergiproduktion.

#### **Behovet av nationellt initierade reformer kvarstår**

Det är angeläget att initiativ tas på EU-nivå för att påskynda utbyggnaden av förnybar energiproduktion i samtliga medlemsländer. Naturvårdsverket vill dock betona att den plan och de lagstiftningsförslag som kommissionen tagit fram inte minskar behovet av sådana insatser och förändringar som tidigare föreslagits för den svenska planeringen och utbygganden av förnybar energi (prop. 2021/22:210, *Tidigt kommunalt ställningstagande till vindkraft*). Det gäller i första hand:

- en förändring av dagens bestämmelser i miljöbalken om kommunal tillstyrkan av vindkraftsanläggningar,
- införande av ett system för ekonomisk kompensation vid vindkraftsetablering,
- förstärkta resurser hos länsstyrelserna för genomförande av regionala analyser som visar på möjligheterna att nå den utbyggnad som anges i den nationella strategin för vindkraftsutbyggnad, samt ger kommunerna förbättrade planeringsunderlag för vindkraft.

Jämfört med kommissionens förslag om fokusområden, bedömer Naturvårdsverket att dessa föreslagna åtgärder kan ha en större betydelse, framförallt i ett kortare perspektiv, för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, då de i många delar är väl utredda och förankrade inom ramen för dagens planerings- och prövningssystem och därmed kan förväntas få effekt i närtid.

Utöver detta pågår även en rad andra nationella insatser som syftar till att möjliggöra en ökad utbyggnad av förnybar elproduktion. Bl.a. arbetar flera myndigheter gemensamt med regeringsuppdrag i syfte att genom nationell

planering och avvägningar mellan olika intressen möjliggöra för en ökad utbyggnad av vindkraft till havs (M2022/00276).

### **Direktivet om förnybar energi (RED)**

#### Individuell tillståndsprövning

Naturvårdsverket välkomnar regelförändringar som med bibehållet miljö- och hälsoskydd underlättar för verksamheter som på ett väsentligt sätt bidrar till omställningen. Kommissionens förslag om fokusområde med ett förenklat tillståndsförfarande för vissa verksamheter kan vara en väg framåt värd att undersöka vidare, givet behovet av en snabb utbyggnad av förnybart för att uppnå målet om att fasa ut importen av rysk fossil energi. Vid en utvärdering av hur ett förenklat tillståndsförfarande kan se ut i praktiken finns en rad aspekter att beakta.

Som Naturvårdsverket uppfattar förslaget, är fokus på verksamheternas miljöpåverkan, både vid utpekandet av fokusområden och vid det efterföljande förenklade tillståndsförfarandet. Naturvårdsverket vill i detta sammanhang framhålla att påverkan på människors hälsa är något som har stor betydelse vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Det är därför viktigt att även denna aspekt omhändertas i förslaget. Naturvårdsverkets uppfattning är att de sammantagna effekterna av en verksamhet med avseende på både miljö och människors hälsa kan medföra att en verksamhet inte är tillåtlig eller behöver begränsas på ett visst sätt. I miljöbalksprövningen omhändertas detta i en och samma prövning, vilket enligt Naturvårdsverket har flera fördelar. I en miljöbalksprövning görs även avvägningar mot andra intressen, till exempel försvaret, rennäringen och friluftslivet, som inte heller verkar vara beaktade i förslaget.

Vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken, där en individuell bedömning av den ansökta verksamheten görs, är det verksamhetsutövaren som har att visa att de krav som följer av miljöbalken är uppfyllda. Enligt kommissionens förslag är det den behöriga myndigheten som har att visa att ett visst projekt högst sannolikt kommer att ge upphov till betydande negativa effekter för att en ansökan inte ska godkännas. Naturvårdsverket har invändningar mot denna fördelning av bevisbördan och har svårt att se att den skulle var motiverad.

Naturvårdsverket uppfattar att förslaget innebär att som villkor för en verksamhet i ett fokusområde ska endast gälla de åtgärder som framgår av planen eller de åtgärder som verksamhetsutövaren föreslår. Miljöbalken bygger på att bästa möjliga teknik ska användas i syfte att begränsa en verksamhets påverkan på omgivningen. Denna bedömning görs vid prövningstillfället. Naturvårdsverkets bedömning är att kommissionens förslag kan försvåra tillämpningen av denna princip, eftersom det inte är givet att de åtgärder som anges i planen i alla lägen motsvarar vad som kan uppnås vid användandet av bästa möjliga teknik, bland annat till följd av att det kan ha skett en teknisk utveckling från det att framtagandet av planen gjordes till det att den ansökta verksamheten provas och att det i en plan kan vara svårt att göra en bedömning av lämplig teknik för en individuell verksamhet.

#### Prövningsprocessens förenlighet med befintligt svenskt system

Den föreslagna processen avseende den initiala prövningen av fokusområdet och den granskning av ansökan som därefter ska ske är inte helt kompatibel med det

svenska prövningsystemet och uppbyggnaden av prövningen av tillstånd enligt miljöbalken.

Naturvårdsverket ser därför att det är av stor vikt att beakta hur en sådan föreslagen prövningsprocess hanterar situationen med befintliga och framtida miljöbalkstillstånd inom dessa fokusområden, alternativt verksamheter som kan anses ha ett nära samband med verksamheten inom fokusområdet – och rättskraften av desamma – samt hur en eventuell sådan problematik rörande konflikter dem emellan ska hanteras.

Svenska planeringssystemets beredskap för föreslagna författningsändringar

Sveriges planeringssystem för mark- och vattenanvändning skiljer sig från många andra länder i EU. Nationell fysisk planering saknas i stort sett helt, utom för havet (havsplaner) och transportinfrastruktur (nationella infrastrukturplanen). Regional fysisk planering sker endast i Stockholms och Skåne län samt snart även i Hallands län. Den viktigaste planeringsnivån är kommunen, där översiktsplanerna är det planeringsinstrument som löser den stora mängden långsiktiga och övergripande avvägningar för mark- och vattenanvändningen. Ingen av dessa planer är bindande. De enda planer som är bindande är detaljplaner (enligt plan- och bygglagen) på lokal nivå.

Statens roll i planeringen sker främst utifrån målstyrning, utpekande av områden av riksintressen och områdesskydd. Ett antal nationella myndigheter svarar för att peka ut och beskriva områden som myndigheterna bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen har bland annat till uppgift att tillhandahålla planeringsunderlag till kommunerna och ge råd om allmänna intressen enligt 2 kap. plan- och bygglagen. I planprocessen ska länsstyrelsen särskilt bevaka riksintressen, miljö kvalitetsnormer, områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunala frågor samt att bebyggelse eller byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

De föreslagna planerna för förnybar energi som förväntas ha en styrande funktion blir därför ett nytt inslag i det svenska systemet. Detta kan vara nödvändigt för att åstadkomma stora effekter på kort tid, men kommer att innebära ett omfattande förändringsarbete vid implementeringen och bland annat påverka frågan om kommunalt självstyre och ansvar för fysisk planering på kommunal nivå. Det får också genomgripande inverkan på dagens bestämmelser om kommunal tillstyrkan av vindkraftsanläggningar enligt 16 kap. 4 § miljöbalken.

Strategiska respektive specifika miljöbedömningar

Förslaget från EU-kommissionen innebär att strategisk miljöbedömning ska göras för de planer som omfattar fokusområden för fossilfri energi och att det inom dessa områden därefter inte ska krävas någon specifik miljöbedömning för tillstånd till sådana projekt, utom i undantagsfall.

För övergripande planer görs *strategisk miljöbedömning* (SEA-direktivet, 6 kap. miljöbalken). Erfarenheter från strategisk miljöbedömning på nationell nivå i Sverige finns i arbetet med havsplanerna och den nationella infrastrukturplanen. Dessa miljöbedömningar görs på en mycket strategisk nivå. De åtföljs av strategiska miljöbedömningar som görs för planer på regional och kommunal nivå (länstransportplaner, översiktsplaner, energiplaner m fl.) där skalan blir mer

detaljerad liksom konkretiseringsgraden för beskrivningen av miljöeffekterna och konsekvenser för miljö och människors hälsa.

För tillståndsprovning, exempelvis för vindkraft eller i de fall solcellsparkar på jordbruksmark bedömts få betydande miljöpåverkan, gäller att en *specifik miljöbedömning* ska göras. I de övergripande planerna och den strategiska miljöbedömningen förväntas övergripande miljöeffekter, alternativ och kumulativa effekter ha beskrivits och bedömts. I den specifika miljöbedömningen beskrivs och bedöms lokaliserings- och utformningsalternativ, konkreta miljöeffekter och konsekvenser till följd av den verksamhet som planeras och utifrån platsens förutsättningar. För specifik miljöbedömning finns också tydliga kvalitetskrav i lagstiftningen, dvs en granskande myndighet (länsstyrelsen) ska godkänna miljökonsekvensbeskrivningens kvalitet innan en ansökan lämnas in. Motsvarande förfarande saknas för strategisk miljöbedömning. Om kommissionens förslag genomförs behöver Sverige därför säkerställa god kvalitet på miljökonsekvensbeskrivningarna som görs för att syftet med miljöbedömningen ska kunna uppnås.

För att möjliggöra att endast en strategisk miljöbedömning ska vara ett tillräckligt beslutsunderlag för att kunna ge tillstånd vid en provning, kommer det att krävas ett omfattande arbete med villkor för varje utpekad plats/energislug/kraftöverföring/lagring. Det gäller dels för att kunna främja hållbar utveckling genom att bidra positivt till överenskomna miljömål och för hela bredden av miljöaspekter, inte endast klimat och biologisk mångfald, dels för att säkerställa att en betydande miljöpåverkan inte uppstår. Kumulativa effekter utifrån den enskilda nya verksamhetens påverkan på befintliga verksamheter och miljön måste kunna bedömas även i dessa områden. Motsvarande gäller för ändringar av befintliga tillstånd.

#### *Krav enligt Natura 2000-lagstiftningen*

Naturvårdsverket ser problem kopplat till Natura 2000-regelverket i och med att förslaget innebär att fokuset flyttas från att göra specifika miljöbedömningar för enskilda projekt till att miljöbedömningar istället görs för planer med fokusområden för förnybar energi. Motsvarande problematik gäller även för förslaget att bedömningar av uppgraderingar av projekt ska begränsas till de potentiella effekterna av ändringen jämfört med det ursprungliga projektet. Även om Natura 2000-områden utesluts från att ingå i fokusområden för förnybar energi, behöver det beaktas att också verksamheter utanför Natura 2000-områden kan påverka områdenas värden. Det avgörande är vilken påverkan som kan uppstå. Enligt svensk och EU-rättslig praxis krävs att det görs en fullständig, exakt och slutlig bedömning i samlad form när planer eller projekt, enskilt eller i kombination med andra verksamheter, kan påverka ett Natura 2000-område. För att en sådan bedömning ska vara möjlig att göra, kan det enligt Naturvårdsverket komma att krävas att planer med fokusområden för förnybar energi som kan påverka Natura 2000-områden har en mycket hög detaljeringsgrad vad gäller utformning av den verksamhet som är tänkt att bedrivas och eventuella skyddsåtgärder som krävs för att otillåten påverkan inte ska uppkomma. Detta skiljer sig avsevärt från hur planeringsprocessen ser ut i Sverige idag.

#### *Esbokonventionen - gränsöverskridande miljöbedömningar*

Ändringen i direktivet gäller inte Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivning i ett gränsöverskridande sammanhang, utan

konventionen bör enligt EU-kommissionen fortsatt gälla. Idag underrättar Sverige (genom Naturvårdsverket) grannländer i nästan samtliga havsbaserade vindkraftsområden, även sådana som ligger relativt nära den svenska kusten. På motsvarande sätt får Sverige delta i samråd i grannländernas tillståndsprövningar. Utifrån kommissionens förslag, med utpekade fokusområden i beslutade planer och med endast en strategisk miljöbedömning för planen, blir detta en fråga att lösa i enskilda prövningar i sådana områden där en specifik miljöbedömning inte förväntas behövas. Om kommissionens förslag med uppsatta tidskrav genomförs, behöver det tydliggöras hur kraven i Esbokonventionen ska säkerställas.

#### *Säkerställande av Århuskonventionen*

Sverige har ratificerat Århuskonventionen. Århuskonventionens s.k. andra och tredje pelare medför en rätt för allmänheten att delta i beslutsprocesser och ska även ge allmänheten, inklusive miljörättsorganisationer, tillgång till rättslig prövning. Det är en rätt som även följer av MKB-direktivet och IPPC-direktivet. Århuskonventionen medför även rätt till miljöinformation, den s.k. första pelaren. Den rätt som följer av Århuskonventionen ska enligt de nu lagda förslaget fortsätta gälla i tillämpliga fall (se skälen 12).

En berörd allmänhet ska enligt konventionen ha rätt att delta i beslut rörande tillståndsprövning av verksamheter som dels räknas upp i bilaga I till konventionen, dels verksamheter som inte räknas upp i konventionsbilagan men som kan ha betydande inverkan på miljön. Allmänhetens rätt att delta är idag bl.a. säkerställd genom samrådsprocessen som följer av bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. I och med att en specifik miljöbedömning enligt förslaget inte ska genomföras i det enskilda fallet, bör allmänhetens rätt att delta ändå säkerställas på ett tillfredsställande sätt under framtagandet av fokusområden och genom den s.k. strategiska miljöbedömningen.

Vad gäller tillgång till rättslig prövning som följer av Århuskonventionens tredje pelare, kan denna rättighet medföra en svårighet att upprätthålla de uppsatta tidskraven som förslaget till ändring i direktivet medför. Av artikel 16a (5) i förslaget framgår vidare att granskningen av en ansökan inte kräver ett uttryckligt beslut från den behöriga myndigheten. Det behöver här utredas och tydliggöras om en ansökan som godkänts ändå kan möjliggöra för allmänheten att få tillgång till en rättslig prövning, samt hur detta förhåller sig till de tidskrav som förslaget ställer upp.

#### *Nya roller och ansvar för myndigheter*

Kommissionens förslag innebär en utmaning för den svenska förvaltningsmodellen och ställer nya krav på nationella myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

Vilken eller vilka myndigheter som tillsammans ska planera och ansvara för utpekande av fokusområden behöver lösas, liksom frågor kring genomförande av miljöbedömningen. Där behöver frågor om ansvar för beslut om betydande miljöpåverkan, avgränsningssamråd, uppföljning och övervakning lösas.

Hur utpekandet av fokusområden ska göras för att åstadkomma ett robust elsystem med en geografiskt spridd och samtidigt jämnt fördelat utbyggnadsåtagande över landet återstår att lösa. Det är i sammanhanget viktigt att utformningen inte bara tar hänsyn till roll- och ansvarsfördelningen mellan myndigheter utan även kan inrymma mekanismer som möjliggör en solidarisk

geografisk fördelning över landet och ger ett mått av regionalt och lokalt inflytande för att inte äventyra acceptansen för utbyggnaden.

Möjligen kommer det att krävas en ny organisationsform för att klara dessa uppgifter på mycket kort tid. Kraftsamling kring arbetet med planer och miljöbedömning och kommande gransknings- och ansökningsförfaranden vid tillståndsansökningar kommer att krävas. Både finansiella och personella resurser med stor erfarenhet krävs för att åstadkomma önskat resultat på kort tid. Det kan därför komma att påverka pågående och tillkommande tillståndsprövning utanför fokusområdena.

Det kan även förväntas krävas en hög grad av samverkan i arbetet med utpekande av fokusområden och utarbetandet av de nationella restaureringsplaner som följer av EU-förslaget om bindande mål för restaurering och återställande av natur.<sup>1</sup> Att dessa arbeten behöver samordnas uppmärksammas inte i förslaget om fokusområden, men framgår av förslaget till restaureringsförordning (artikel 11.6).

Presumtionen om överordnat allmänintresse

Det är enligt Naturvårdsverket svårt att överblicka konsekvenserna av den föreslagna presumtionen att bland annat anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor och deras nätanslutning ska antas vara av överordnat allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet och därmed kunna utgöra grund för undantag från skyddet av Natura 2000-områden och skyddet av arter i art- och habitatdirektivet<sup>2</sup> och fågeldirektivet<sup>3</sup> samt de krav som följer av ramdirektivet för vatten<sup>4</sup>. Även om övriga villkor för undantag enligt nämnda direktiv också måste vara uppfyllda för att undantag ska vara möjligt bedömer Naturvårdsverket att införandet av en sådan presumtion kan leda till svagare incitament att så långt som möjligt välja lokaliseringar eller vidta begränsningar och skyddsåtgärder för att säkerställa att verksamheter inte kommer i konflikt med skyddsbestämmelserna i dessa direktiv. Särskilt de kumulativa effekterna av om undantag i ökad utsträckning medges är svåröverskådliga. Det finns enligt Naturvårdsverkets bedömning risk för att många enskilda åtgärder sammantaget kan leda till stora negativa konsekvenser för biologisk mångfald och vattenmiljön.

Naturvårdsverket noterar även att den föreslagna presumtionen i artikel 16d synes vara avsedd att tillämpas generellt i medlemsstaterna till dess att klimatneutralitet uppnås, oavsett om enskilda medlemsstater uppfyllt sina nationella bidrag till det övergripande unionsmålet. En fortsatt ökad produktion av förnybar energi i medlemsstater som uppnått sina nationella mål kan bidra till det gemensamma klimatneutralitetsmålet genom export till andra länder och där ersätta fossil produktion. Naturvårdsverket anser dock att det samtidigt måste beaktas att det exempelvis till följd av begränsningar i överföringskapacitet inte är givet att ökad elproduktion kan exporteras till andra länder. Istället kan det leda till konkurrens med annan förnybar energiproduktion inom medlemsstaten och göra denna mindre lönsam. Naturvårdsverket anser att det behöver övervägas om produktion av förnybar energi i ett sådant läge kan anses vara ett

---

<sup>1</sup> Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om restaurering av natur, COM (2022) 304 final, den 22 juni 2022.

<sup>2</sup> Direktiv 92/43/EEG.

<sup>3</sup> Direktiv 2009/147/EG.

<sup>4</sup> Direktiv 2000/60/EG.

sådant överordnat allmänintresse som kan motivera undantag från skyddet av naturvärden.

### **Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD)**

#### Artikel 9a Solenergi i byggnader

Det finns många fördelar med att utnyttja byggnader för solenergiproduktion, bland annat att det inte tar någon markyta i anspråk och att mindre energi behöver tillföras till byggnaderna genom energidistributionssystemet.

Naturvårdsverket instämmer i att nya byggnader bör utformas så att deras potential för solenergiproduktion optimeras. Samtidigt kan konstateras att olika byggnader är mer eller mindre lämpliga för solenergiinstallationer. För vissa byggnader kommer potentialen att vara för låg för att det ska vara lämpligt med en solenergianläggning, exempelvis på grund av skuggande träd eller byggnader. Hänsyn behöver tas dels till befintlig växtlighet som fyller en viktig funktion (biologisk mångfald, kylande effekt, luftrenare etc), dels till värdet av att ha gröna tak som klimatanpassningsåtgärd, vilket kan konkurrera med solpaneler.

De nationella kriterierna skulle kunna innebära att bara solenergianläggningar som har viss teknisk och ekonomisk potential måste installeras, men Naturvårdsverket menar att det är otydligt om det tillåts av förslaget till direktiv, eftersom punkt a-c säger att det ska vara solenergiinstallationer på alla byggnader.

#### **Övrigt**

Inom ramen för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag *Ökad klimatambition i EU* redovisades 30 maj 2022 till Regeringskansliet en analys av delar av REPowerEU-paketet som kopplar till förhandlingarna om Fit for 55-paketet.<sup>5</sup> Från den redovisningen finns skäl att i detta yttrande särskilt lyfta fram nedanstående punkter.

- Förslaget att auktionera utsläppsrätter från MSR för att finansiera delar av REPowerEU-paketet sänder en felaktig signal och bör avstyras. Förslaget skapar osäkerhet kring funktionen med marknadsstabilitetsreserven. Risker ökar för att det vid fler tillfällen framöver kommer anses angeläget att använda utsläppsrätter i MSR för särskilda ändamål. Att beräkna hur det påverkar utsläppstrymme, utsläpp och pris på ETS är svårt men Naturvårdsverkets och andras analyser visar på relativt små effekter. Den effekten är enligt vår bedömning underordnad principen att inte äventyra tilliten till MSR och ETS.
- Naturvårdsverket noterar särskilt och med oro förslaget att principen om ”do no significant harm” inte ska gälla för reformer och investeringar som förväntas att omedelbart bidra till tillförsäkring för olja och gas, för att främja diversifierad tillförsel i unionens intresse. Det framstår som riskfyllt att göra undantag från principen, särskilt för infrastruktur för tillförsel av fossila bränslen. Konsekvenserna av detta kräver djupare analys.

---

<sup>5</sup> Naturvårdsverket PM REPowerEU – kopplingar till pågående förhandlingar om Fit for 55  
<https://www.naturvardsverket.se/contentassets/f1821fc959934673bbc1f2578f9f2325/repower.eu.pdf>



---

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschef Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit handläggarna Lena Odeberg, Lisa Forsberg, Daniel Engström Stenson och Anders Hallberg.

*Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.*

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:

i.e.remissvar@regeringskansliet.se

m.registrator@regeringskansliet.se